

стандартів рівності. Слід зазначити, що одним із завдань цієї стратегії є забезпечення рівного доступу до освіти та професійного навчання для дівчат і хлопців, жінок і чоловіків.

Тобто результати цієї оперативної цілі спрямовані на: рівний доступ до навчання жінок та чоловіків; забезпечення недискримінаційного освітнього контенту, вільного від гендерних стереотипів та упереджень; запроваджені освітні програми підготовки фахівців з питань забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків; зростання частки дівчат, які навчаються за STEM спеціальностями; зростання кількості ромських дівчат, які здобувають освіту [4]. Виходячи з вищенаведеного, можна сказати, що держава намагається докладати всі зусилля у гендерних питаннях, зокрема і встановлення рівності у наданні рівних можливостей у доступ до якісної освіти.

Проте, незважаючи на великі зусилля держави щодо забезпечення рівних прав чоловіків і жінок на якісну освіту, залишається багато питань, які потребують особливої уваги влади. По-перше, це стосується необхідності більш активної участі жінок у вищій освіті, що буде основою для подальшої наукової діяльності. По-друге, значний негативний вплив спричиняють стереотипи щодо ролі жінок в суспільстві, зокрема уявлення, що місце жінки – у сім'ї, а наука не є жіночою справою.

Тому, враховуючи напрямок інтеграції України до Європейського співтовариства, питання забезпечення рівних можливостей жінок та чоловіків у доступі до освіти заслуговує на більшу увагу. Внаслідок чого перед державою постає важливе завдання, що полягає у більш пильному нагляді за дотриманням гендерної рівності як в освітній, так і в інших сферах життя.

Список використаних джерел:

1. Конституція України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. СТ. 141 (дата звернення: 06.02.2023).
2. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків: Закон України від 7 січня 2005 р. № 2866-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15> (дата звернення: 06.02.2023).
3. Про схвалення Державної стратегії забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2030 року та затвердження операційного плану з її реалізації на 2022-2024: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 12 серпня 2022 р. № 752-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997-2018> (дата звернення: 06.02.2023).
4. Огляд проєкту державної стратегії забезпечення рівних прав жінок та чоловіків на період до 2030 року: веб-сайт. URL: <http://surl.li/etqlg> (дата звернення: 08.02.2023).

Власенко В. В.,
кандидат юридичних наук,
доцент кафедри теоретичної юриспруденції,
Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана,
Київ, Україна

ТЕНДЕНЦІЇ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ

Питання гендерної рівності набуло актуальності в сучасному суспільстві, адже охоплює усі сфери його життєдіяльності. За формування уявлень про принципи гендерної рівності відповідає передусім сфера освіти, оскільки є головним інструментом внесення у

суспільну свідомість ідеї рівності чоловіків і жінок. Гендерна рівність має забезпечуватися як на рівні кожної держави, так і на рівні міжнародної спільноти.

Проблеми гендерної рівності сьогодні вивчаються як юридичними науками, так і соціологічними, філософськими, педагогічними, психологічними, тощо. Це свідчить про актуальність цієї проблематики та пошук шляхів розв'язання.

Історичні передумови відіграли чи не ключову роль у формуванні гендерної нерівності. Адже у суспільстві з давніх-давен жінка завше займала пригнічене становище. Проте у різні часи воно було більш чи менш критичним. Нині звичні для нас поняття, такі як освіта для жінок, вільний вибір професії чи роду діяльності, а також рівноправність з іншими членами суспільства, були фактично неприпустимими для соціуму у певні часи. Проте з плином часу це почало змінюватися. Зрівняння чоловіків і жінок у правах було доволі нелегким процесом, який пройшов найрізноманітніші випробування [1].

У дослідженні розглянемо тенденції регулювання гендерної рівності на міжнародному рівні, зокрема у міжнародно-правових актах.

Основу міжнародно-правового механізму захисту прав жінок закладено в ст. 1 Статуту ООН, який покладає на держави обов'язок поважати всіх людей незалежно від статі, а також резолюції Комісії ООН із становища жінок, яка готує рекомендації та доповіді Економічній та Соціальній Раді ООН зі сприяння правам жінок у політичній, економічній, громадянській та соціальній сферах і в галузі освіти, Конвенції і рекомендації Міжнародної організації праці та ЮНЕСКО. Також надзвичайно важливими є рішення ОБСЄ, які спрямовані на формування і вдосконалення так званого «людського виміру ОБСЄ» [2, с. 47 – 48].

Конвенція Організації Об'єднаних Націй «Про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок», визначає ряд обов'язків держави щодо захисту рівності. Відповідно до ст. 2 цієї Конвенції держави зобов'язані вживати всіх відповідних заходів для ліквідації дискримінації жінок з боку будь-якої особи, організації або підприємства; вживати всіх відповідних заходів, зокрема законодавчі, із зміни або скасування чинних законів, постанов, звичаїв і практики, що являють собою дискримінацію жінок [3]. У нормах Конвенції можемо помітити зв'язок між захистом рівності прав і свобод та відсутністю дискримінації у будь-якій із сфер діяльності.

Наступним міжнародним документом є Конвенція про громадянство заміжньої жінки. У ст. 1 зазначається, що кожна Договірна Держава погоджується, що ні реєстрація, ні розірвання шлюбу між ким-небудь з її громадян чи іноземцем, ні зміна громадянства чоловіком під час існування шлюбного союзу не може впливати автоматично на громадянство дружини [4]. Виходячи зі змісту норми, можемо відмітити, вона виконує як охоронну, так і захисну функцію.

Право на рівність чоловіків і жінок вимагає, щоб місцеві і регіональні органи самоврядування запровадили відповідні заходи і прийняли відповідну стратегію для просування збалансованого представництва і участі жінок і чоловіків у всіх сферах прийняття рішень. Місцеві та регіональні органи самоврядування повинні сприяти викоріненню стереотипів і обставин, які лежать в основі нерівності у статусі й умовах для жінок, та які спричиняють нерівну оцінку ролей жінок і чоловіків у політичних, економічних, соціальних і культурних умовах [5].

Основу Стратегії гендерної рівності Ради Європи на 2018-2023 роки становить значний нормативно-правовий доробок Ради Європи стосовно гендерної рівності, а також результати першої Стратегії гендерної рівності Ради Європи на 2014-2017 роки. Документ враховує як нинішню економічну ситуацію, так і політичний вплив Ради Європи, зокрема основні пріоритети організації. У новій стратегії наголошено на цілях та пріоритетах Ради Європи з питань гендерної рівності на 2018-2023 роки, визначено методи роботи та головних партнерів, а також заходи, необхідні для досягнення кращих результатів [6, с. 10].

Ключовими напрямками згаданої Стратегії визначено:

- запобігання гендерним стереотипам та сексизму й боротьба з такими явищами;
- запобігання та боротьба з насильством щодо жінок і домашнім насильством;
- забезпечення рівного доступу жінок до правосуддя;
- досягнення збалансованої участі жінок і чоловіків у процесі прийняття політичних та суспільних рішень;
- захист прав жінок-мігрантів, жінок-біженців та жінок-шукачів притулку;
- реалізація стратегії досягнення гендерної рівності в усіх політиках та заходах.

Таким чином, питання гендерної рівності піднімається в міжнародно-правових актах, охоплюючи різноманітні сфери життєдіяльності людини. Варто відмітити, що не менш важливу роль у вирішенні гендерних питань відіграють і органи, які входять до міжнародного механізму захисту рівності прав і свобод чоловіків та жінок. Законодавці більшості держав цілому переймають позитивний зарубіжний досвід у забезпеченні гендерної рівності та впроваджують такі ідеї в національне законодавство.

Список використаних джерел:

1. Гришко В., Лівчук С. Історичні передумови формування гендерної нерівності у суспільстві. *Підприємництво, господарство і право*. № 2. 2019. С. 141 – 145.
2. Ольховик І. І. Міжнародно-правовий захист прав жінок. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. 2018. № 9 (49). С. 47– 49.
3. Конвенція ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок : Міжнародний документ від 18.12.1979. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_207 (дата звернення: 10.02.2023).
4. Конвенція про громадянство заміжньої жінки: Міжнародний документ ООН від 29.01.1957. URL: https://zakononline.com.ua/documents/show/140704_529190 (дата звернення 10.02.2023).
5. Європейська хартія рівності жінок і чоловіків у житті місцевих громад. URL: https://www.auc.org.ua/sites/default/files/hartiya_ukr.pdf.
6. Стратегія гендерної рівності Ради Європи на 2018-2023 рр. URL: <https://rm.coe.int/prems-041318-gbr-gender-equality-strategy-2023-ukr-new2/16808b35a4>.

József Hajdú,
Professor of law
University of Szeged,
Hungary

PERSISTENT GENDER PAY GAP IN EUROPE SUBSTANCE OF THE ECSR'S 15 UWE DECISIONS ON RIGHT TO EQUAL PAY AND RIGHT TO EQUAL OPPORTUNITIES IN THE WORKPLACE

As a member of the European Committee of Social Rights (ECSR) at the Council of Europe (CoE) in Strasbourg (which is an independent monitoring body of the European Social Charter) and professor of law at the University of Szeged, Hungary I would like to deal with the main substantial issues of 15 UWE (University Women Europe) decisions of the ECSR on state compliance with the right to equal pay, as well as the right to equal opportunities in the workplace. The decisions concern the 15 States which have accepted the ESC's collective complaints procedure (namely Belgium, Bulgaria, Croatia, Cyprus, Czech Republic, Finland, France, Greece, Ireland, Italy, the Netherlands, Norway, Portugal, Slovenia and Sweden). The decisions became public on 29 June 2020.

The reasons why these decisions are important is here: